

ÎNCHEIERE

10 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând cererea depusă de către Igor Nicula cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Igor Nicula împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei,

constată:

La 05 iulie 2019, Igor Nicula a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ, concretizată prin cererea din 25 noiembrie 2019, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei (f.d. 3-8, 81-81).

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că în perioada 08 aprilie 1985 – 06 iulie 1987 a îndeplinit serviciul militar în termen în cadrul Forțelor Armate, iar la 01 decembrie 1992 a fost încadrat în organele afacerilor interne, în care a activat fără întrerupere până la 26 martie 2013.

Prin ordinul IGP al MAI nr. 82 ef. din 22 martie 2013 a fost concediat din cadrul organelor afacerilor interne începând cu data de 26 martie 2013 și trecut în rezerva Forțelor Armate, conform art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, în legătură cu împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI.

De asemenea, reclamantul a menționat că după demisie, i-a fost stabilită pensia pe linia MAI în cuantum de circa 2 200 de lei, de care a beneficiat în continuare începând cu data 26 martie 2013.

Totodată, având în vedere că vârsta și starea sănătății îi permiteau să continue serviciul în organele afacerilor interne, prin ordinul IGP al MAI nr. 18 ef. din 17 ianuarie 2014 a fost reîncadrat în Inspectoratul de Poliție Ungheni, cu reconfirmarea gradului special de plutonier major de poliție.

Astfel, reclamantul a remarcat că a continuat serviciul până la împlinirea vârstei de 50 de ani, iar prin ordinul IGP al MAI nr. 43 ef. din 06 februarie 2017, a fost concediat din cadrul organelor afacerilor interne începând cu data de 09 februarie 2017, în legătură cu atingerea limitei de vârstă de aflare în serviciu, cu o vechime totală în serviciu de 24 de ani 01 luni și 24 de zile.

Igor Nicula a învederat că întrucât prin modificările operate prin Legea nr. 282 din 16 decembrie 2016, începând cu 01 ianuarie 2017 pensiile conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 se stabileau deja de către Casa Națională de Asigurări Sociale, Ministerul Afacerilor Interne a expediat în adresa entității competente documentele necesare pentru recalcularea pensiei sale în corespundere cu noile drepturi apărute ca urmare a majorării soldei, vechimii în muncă și modificării legislației.

În acest sens reclamantul a indicat că la acel moment, urmare a indexațiilor anuale, cuantumul pensiei sale constituia 2 796,83 de lei. Însă, după demisionare, din motive necunoscute cuantumul pensiei sale varia, după cum urmează: în martie 2017 – 2 796,83 de lei; în aprilie 2017 – 12 425,16 lei; în mai 2017 – martie 2018 – 6 657,02 lei; în aprilie 2018 – 7 096,38 de lei; în mai 2018 – 3 912,23 de lei; în iunie – iulie – câte 3 184,15 lei; în august 2018 – martie 2019 – 2 547,32 de lei lunar; din aprilie 2019 până la data depunerii acțiunii a primit câte 2 682,33 de lei.

Astfel, din luna august 2018 primește pensie în cuantum mai mic decât primea în anul 2017.

În legătură cu acest fapt, la 13 mai 2019, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, prin care a solicitat restabilirea dreptului încălcat, prin anularea ilegală a deciziei de recalculare a pensiei, iar dacă o asemenea decizie nu a existat, recalcularea pensiei în conformitate cu legislația în vigoare.

Prin răspunsul recepționat la 14 iunie 2019 a fost informat că beneficiază de pensie pentru vechime în muncă stabilită la 26 martie 2013, fără a-i fi explicat din care motive aceasta nu este recalculată.

Reclamantul a menționat că, la momentul ultimei concedieri, beneficia lunar de un salariu de funcție în mărime de 1 180 de lei, de plată pentru gradul special în sumă de 225 de lei și de spor de 40 % din salariul de funcție pentru vechimea în muncă, în sumă de 562 de lei, iar în total de 1 967 de lei.

Totodată, în ultimele 12 luni a beneficiat de sporuri, indemnizații unice lunare și ajutor material în sumă de 47 130 de lei sau în medie câte 3 927,50 de lei lunar.

Respectiv, reclamantul a considerat că pensia sa urma a fi recalculată din solda totală de 5 894,50 de lei.

Totodată, Igor Nicula a subliniat că la ultima concediere avea o vechime în serviciu de peste 24 de ani, adică cu un an complet mai mult decât vechimea în serviciu prevăzută în tabelul de la art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Potrivit art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele

organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, care au vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 50 %, din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limita de vârstă sau din motive de boală – 55 % din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 3 % din sumele respective ale soldei, dar nu mai mult de 75 % din aceste sume.

Prin urmare, reclamantul a considerat că, la momentul ultimei concedieri avea dreptul la pensie în proporție de 58 % din solda totală de 5 894,50 de lei, adică în cuantum de 3 418,81 de lei, urmând a fi indexată de la 01 aprilie 2017 cu 6,8 %, de la 01 aprilie 2018 cu 6,6 % și de la 01 aprilie 2019 cu 5,3 %.

La fel, în conformitate cu art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

În această ordine de idei, reclamantul a conchis că în temeiul documentelor prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne, Casa Națională de Asigurări Sociale era obligată să-i recalculeze pensia.

Reclamantul Igor Nicula a solicitat prin cererea de chemare în judecată:

1. anularea deciziei nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei;

2. anularea deciziei nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei;

3. anularea deciziei nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie;

4. obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită o decizie, prin care:

- să anuleze pensia stabilită la 06 martie 2017;

- să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017;

- să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019;

- să calculeze sumele plătite fără temei în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 81).

Prin hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis acțiunea depusă de către Igor Nicula.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actele administrative favorabile privind anularea pensiei stabilite la data de 06 martie 2017, recalcularea pensiei stabilite la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017, conform actelor prezentate la 03 martie 2017, indexarea pensiei recalculate conform indexărilor operate la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019, calcularea sumelor plătite fără temei, în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 87, 91-101).

Prin decizia din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 128, 129-139).

În consolidarea soluției prima instanță și instanța de apel au reținut că nu poate fi acceptată poziția organului de asigurări sociale, precum că nu este posibilă recalcularea pensiei deja stabilite. Or, dispozițiile art. 13 lit. a), art. 14 lit. a), art. 18, art. 44 alin. (1)-(2) și art. 51 alin. (1)-(2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 prevăd expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul survenirii unor circumstanțe ce cauzează modificarea mărimii pensiei.

Instanțele inferioare au constatat că, în speță, este cert faptul survenirii circumstanțelor care cauzează modificarea mărimii pensiei, iar drept consecință generează recalcularea acesteia, și anume desfășurarea serviciului în organele afacerilor interne în perioada 17 ianuarie 2014 – 09 februarie 2017, perioadă ce urmează a fi inclusă în vechimea în muncă a lui Igor Nicula.

La 09 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și emiterea unei decizii noi (f.d. 140).

La 04 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, motivarea recursului împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 145-149, 150).

Argumentele recursului în esență se rezumă la reiterarea temeiurilor faptice și de drept ale cauzei, suplimentar fiind invocat că în baza pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016 instituțiile de forță, printre care și Ministerul Afacerilor Interne au transmis în format electronic Casei Naționale de Asigurări Sociale, până la 30 iunie 2017, documentele și informația privind stabilirea pensiilor, alocațiilor lunare de stat, alocațiilor lunare nominale pentru merite deosebite față de stat ale beneficiarilor de pensii, stabilite până la 31 decembrie 2016.

Recurenta a notat că instanțele inferioare, judecând cauza, nu au ținut cont de faptul că potrivit dosarului de pensionare nr. 22274, întocmit pe numele lui Igor Nicula, acestuia i s-a stabilit pensie pentru vechime în muncă începând cu data de 26 martie 2013. Însă, la 03 martie 2017, intimatul a depus cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat stabilirea pensiei conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, în care a ascuns faptul că deja este beneficiar de pensie din anul 2013, stabilită de către Ministerul Afacerilor Interne.

Astfel, deoarece intimatul nu a comunicat că este deja pensionar, Casa Națională de Asigurări Sociale a întocmit un nou dosar de pensionare cu nr. 21415, emițând la 06 martie 2017 decizia de acordare a pensiei pentru o vechime în muncă de 24 de ani 01 luni, în cuantum de 58 % din solda bănească, care va fi achitată începând cu 10 februarie 2017.

De asemenea, recurenta a remarcat că în luna aprilie 2018, în Sistemul Informațional „ Protecție Socială” s-a depistat faptul că intimatul beneficiază concomitent de două pensii – pensia stabilită în anul 2013 și pensia stabilită în anul 2017.

Așa, în vederea clarificării situației create, au fost emise deciziile nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 și nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018, prin care a fost suspendată plata pensiilor stabilite intimatului în anul 2013 și anul 2017. Ulterior, s-a constatat că pensia intimatului, care a fost acordată prin decizia din 06 martie 2017 (dosar de pensionare nr. 21415), a fost stabilită neîntemeiat, deoarece intimatul era deja beneficiar de pensie începând cu data de 26 martie 2013 (dosar de pensionare nr. 22274).

Având în vedere că în perioada februarie 2017 – mai 2018 intimatul a beneficiat de două pensii, prejudiciind bugetul de pensii cu suma de 57 632,72 de lei, la 10 iulie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ungheni a emis decizia nr. 4 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie, prin care s-a dispus recuperarea sumei plătite ilegal sub formă de reținere din suma pensiei intimatului stabilite la 26 martie 2013 (dosar de pensionare nr. 22274), în cuantum de 20 % lunar.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat prin cererea de recurs casarea deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii noi.

La 11 ianuarie 2021, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne a depus prin poștă electronică referință, prin care și-a manifestat dezacordul cu recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 157, 158-160).

La 19 ianuarie 2021, intimatul Igor Nicula a depus prin poștă referință, prin care a solicitat declararea recursului Casei Naționale de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil sau, după caz, respingerea lui ca fiind neîntemeiat.

Prin încheierea din 29 decembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători (f.d. 156).

La 08 februarie 2021, intimatul Igor Nicula a depus cererea cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Studiind cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea urmează a fi admisă, cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și

ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform § 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În § 83 al aceleiași hotărâri, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că, la caz, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, precum și în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale.

Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate – art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei contestate, depusă de către intimat, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din considerentele enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de către Igor Nicula cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Conform art. 195 și 230 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Se admite cererea depusă de către Igor Nicula cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de către Igor Nicula, în vederea examinării constituționalității art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Maria Ghervas